

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**INSPECTORATUL DE INTEGRITATE
INTEGRITY INSPECTORATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE nr. 200/32

mun. Chișinău

27 decembrie 2024

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Cristian IOSIP, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Cîrja Maria, director al Centrului Comunitar de Dezvoltare Timpurie din sat. Ordășei, r-nul Telenești (CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești), născută la XXXXX, IDNP: XXXXX, domiciliată în r XXXXX, în temeiul art. 19 lit. g), art. 35 alin. (1) și art. 38 alin. (1) ale Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

La 30.09.2024, în cadrul Autorității Naționale de Integritate (ANI) a fost înregistrată sesizarea cu nr. 11722, care în aceeași zi, în condițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (Legea nr. 132/2016), a fost repartizată aleatoriu spre verificare prin intermediul sistemului electronic de distribuire a sesizărilor.

În textul sesizării se reclamă pretinsa încălcare admisă de către dna Cîrja Maria, director al CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, manifestată prin angajarea soțului său XXXXX, în calitate de paznic și fochist în entitatea menționată.

În conformitate cu prevederile art. 37 alin. (3), (4) ale Legii nr. 132/2016, *după repartizarea aleatorie a sesizărilor de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate inițiază verificarea prealabilă a acestora. Prevederile art. 30, 31, 32, ale art. 33 alin. (6)–(8), (12) și (13), ale art. 35 și 36 se aplică în modul corespunzător.*

Astfel, în temeiul art. 31 alin. (1) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 coroborate cu art. 75 din Codul administrativ al RM, a fost demarată procedura de verificare prealabilă a sesizării întru stabilirea respectării condițiilor de formă și conținut a sesizării și existența aparenței de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese.

Analizând condițiile de admisibilitate a sesizării, s-a constatat că sub aspectul respectării condițiilor de formă și conținut, sesizarea corespunde rigorilor legii, iar obiectul sesizat vizează aria de competență a ANI.

Urmare a informațiilor recepționate, dna Cîrja Maria a fost identificată în calitate de subiect al declarării prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1), lit. e) din Legea nr. 133/2016

Atentie! Documentul conține date cu caracter personal. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal integrate în prezentul document poate fi efectuată doar condițiile reglementate de Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

privind declararea averii și a intereselor personale (Legea nr. 133/2016), exercitând funcția de director al CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești.

Succesiv, în vederea verificării aspectelor sesizate, inspectorul de integritate a studiat declarațiile de avere și interese personale depuse de către dna Cîrja Maria și a consultat datele relevante din registrele de stat disponibile, prin care s-a confirmat că dl XXXXX este soțul subiectului declarării Cîrja Maria.

Astfel, prin demersul nr. 04-32/8287 din 01.10.2024, s-a solicitat informații și materiale necesare controlului de la directorul CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, Cîrja Maria.

La 03.10.2024, în cadrul ANI a fost înregistrat răspunsul dnei Cîrja Maria cu nr. 11901, prin care a menționat că *„referitor la acțiunile întreprinse în cazul apariției conflictului de interese, infirm depunerea declarației cu privire la conflictul de interese în raport cu soțul XXXXX, din motiv că nu am fost informată precum că soțul nu are acces la bunurile materiale ale CC Ordășei. Nu am cunoscut despre această declarație. Pe parcurs am să depun această declarație, îmi rămîne să fac totul ce conține de declarație. Infirm abținerea de la încheierea actelor în privința soțului meu XXXXX.”*

La răspunsul sus-menționat au fost atașate următoarele documente relevante cazului:

- *Contractul individual de muncă din 01.09.2022, încheiat între CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești (angajator), în persoana directorului Cîrja Maria și dl XXXXX (salariat), prin care au convenit asupra angajării salariatului la serviciu în calitate de paznic și fochist în entitatea indicată;*

- *Extras din ordinul nr. 01 din 01.09.2022, prin care s-a angajat în câmpul muncii în funcție de paznic și fochist, dl XXXXX.*

Prin urmare, din conținutul materialelor acumulate, inspectorul de integritate a stabilit aparența de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către Cîrja Maria, CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, manifestată prin încheierea contractului sus-indicat și emiterea ordinului respectiv în privința soțului acesteia XXXXX.

Astfel, în urma efectuării verificării prealabile a sesizării vizate, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese în privința dnei Cîrja Maria, fiind emis procesul-verbal nr. 147/32 din 22.10.2024, fapt despre care a fost informat subiectul controlului și autorul sesizării.

În context, la 28.10.2024 a fost expediat demersul nr. 04-32/9360 către Primăria sat. Ordășei, r-nul Telenești, privind furnizarea informațiilor și actelor confirmative privind acțiunile întreprinse de către subiectul controlului în vederea respectării regimului juridic al conflictelor de interese.

Respectiv la 19.11.2024 în cadrul ANI a fost înregistrat cu nr. 13675 răspunsul Primăriei sat. Ordășei, r-nul Telenești, prin care a comunicat și anexat următoarele:

„Cîrja Maria este angajată din 23.08.2022, iar la 01.09.2022 a fost angajat XXXXX, însă, dna Cîrja Maria nu a depus declarația cu privire la conflictele de interese reale, dar a emis ordin intern și a numit persoana responsabilă de semnarea tabelului de pontaj.

La cele menționate se anexează următoarele documente:

- 1. Dispoziția „Cu privire la numirea în funcție a directorului Centrului Comunitar din satul Ordășei, contractul individual de muncă;*
- 2. Regulamentul intern al Centrului Comunitar de Dezvoltare Timpurie;*
- 3. Ordinul intern.”*

Aprecierea inspectorului de integritate:

Studiind materialele dosarului de control, explicația subiectului declarării și cadrul legal pertinent, inspectorul de integritate conchide că, dna Cîrja Maria, director al CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 2 din Legea nr. 133/2016, se definește *conflict de interese* – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii; *interes personal* – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale; *persoană apropiată* – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

În accepțiunea art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, *conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.*

În baza art. 12 alin. (4) lit. a), b) din Legea nr. 133/2016, *în cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află, și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.*

Alin. (5) al aceași legi, prevede că *informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.*

În sensul prevederilor art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016, *conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).*

Potrivit art. 14 alin. (2), (3) al legii sus- indicate, *conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz. Pînă la soluționarea*

conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Succesiv, se menționează că, prin dispoziția nr. 03-1-31 din 22.08.2022, s-a dispus numirea dnei Cîrja Maria în funcție de director al CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, începând cu 23.08.2022.

Astfel, în temeiul contractului individual de muncă din 01.09.2022, încheiat între CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești (angajator), în persoana directorului Cîrja Maria și dl XXXXX (salariat), au convenit asupra angajării salariatului la serviciu în calitate de paznic și fochist în entitatea indicată.

În context, conflictul de interese este situația în care subiectul declarării, dna Cîrja Maria, director al CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești a avut un interes nematerial ce rezultă din relația sa cu persoana apropiată, și anume cu soțul său XXXXX.

Respectiv, conflictul de interese real a apărut în momentul în care directorul CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, Cîrja Maria, în calitate de angajator, a încheiat actul juridic în privința soțului său XXXXX, mai exact, contractului individual de muncă din 01.09.2022.

Așadar, dna Cîrja Maria era obligată să informeze imediat organul ierarhic superior, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se afla și să nu încheie actul juridic în privința dlui XXXXX, până la soluționarea conflictului de interese.

Totodată, până la soluționarea conflictului de interese real, dnei Cîrja Maria, i-a fost interzisă întreprinderea oricărei acțiuni, în sensul semnării contractului individual de muncă din 01.09.2024, cu excepția abținerii.

Subsecvent, analizând explicația dnei Cîrja Maria, inspectorul de integritate notează că, responsabilitatea de a se conforma prevederilor legii este o conduită obligatorie, care nu poate fi exclusă sau substituită prin invocarea unor situații ce nu au tangență cu obiectul speței în cauză, iar necunoașterea legii nu exonerează subiectul controlului de răspundere, circumstanțe în care acesta a avut obligația cunoașterii actelor normative aplicabile funcției deținute, informația fiind accesibilă ca urmare a publicării acesteia în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Prin urmare, explicațiile subiectului controlului nu pot fi apreciate ca fiind concludente și pertinente, întrucât nu a declarat (informat) în temerul legal și nu a soluționat conflictul de interese real la încheierea contractului individual de muncă din 01.09.2022, în privința soțului său XXXXX, fiind admisă consumarea conflictului de interese, fapte contrare prevederilor impuse de art. 12 alin. (4) lit. a), b), alin. (5), art. 14 alin. (2), (3) din Legea nr. 133/2016.

Astfel, art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, statuează că *fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.*

Potrivit art. 38 alin. (1), lit. b) din Legea nr. 132/2016, *în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane*

terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Prin prisma dispozițiilor art. 39 alin. (1) din aceeași lege, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Subsecvent, alin. (2) al articolului sus-menționat din legea precitată stabilește că, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

În corespundere cu alin. (5) din același articol, la aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

Așadar, la etapa adoptării deciziei de sancționare, inspectorul de integritate a ținut cont de faptul că dna Cîrja Maria, director al CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, prin acțiunile sale, deși aflate în afara cadrului legal, nu se regăsește în lista subiecților declarării a căror acțiuni au constituit anterior obiect al controlului și nici nu a adus careva prejudicii interesului public, inclusiv nici funcției deținute.

Avînd în vedere cele expuse mai sus, inspectorul de integritate nu consideră oportun solicitarea încetării raporturilor de serviciu a subiectului controlului și aplicarea interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-39 din Legea nr. 132/2016, art. 23 din Legea nr. 133/2016, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Cîrja Maria, director al CCDT din sat. Ordășei, r-nul Telenești, în circumstanțele descrise în prezentul act;

2. Se aduce la cunoștința dnei Cîrja Maria actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emiterea acestuia, la Curtea de Apel Chișinău, MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Cristian IOSIP